

til den almindelige Valgret, med hvilken der dengang dreves Fetichtilbedelse. Tilsidst gav Lamartine Forslaget Dødsstødet med en af de Fraser, som bestyrke den franske Historiker Lanfreys Paastand om, at Declamationssyge er hans Landsmænds værste Nationalfeil. »Man kan forgifte en Bæk (Nationalforsamlingen), men ikke det store Ocean« (hele Folkets Stemmeret), udrød den berømte Digter, og hermed var der afsagt Dødsdommen over Ændringsforslaget, som faldt igjennem med 643 Stemmer imod 158. Da det siden paa saa mange Maader viste sig, hvad den almindelige Valgret kan præstere baade i den ene og den anden Retning, har Grévy i rigt Maal faaet Opreisning for sit Nederlag, idet Alle bagefter have været villige til at anerkjende, at han ved den omhandlede Leilighed tænkte og optraadte som en praktisk Statsmand. Efter Præsidentvalget den 10de December 1848 gik Grévy mere tilvenstre, traadte i afgjort Opposition til de nye Styrere og søgte saa længe som muligt at forebygge den constituerende Forsamlings Oplosning, idet han med Rette ventede, at Valgene til den lovgivende Forsamling vilde faae et ikke blot anti-republikansk, men udpræget reactionairt Udfald. I den lovgivende Forsamling gik han endnu længere tilvenstre, og han hørte fra nu af til yderste Venstre eller »Bjerget«, som man dengang kaldte denne Fraction, for at opfriske den store Revolutions Minder. I dette Tidsrum kæmpede han forjæves imod den overmægtige, af hele Tilstanden naturlig fremgaaede Reaction; han optraadte gjentagne Gange for Pressefrihed, udtalte sig imod Beleiringsstilstanden, angreb Expeditionen til Rom osv. Udenfor Forsamlingen var han Formand i en Forening, som hans Meningsfæller havde dannet, og han havde den vigtigste Andel i alle de Beslutninger, som det republikanske Parti dengang fattede.

Med Republikens Fald var det ogsaa forbi med Grévys kortvarige politiske Rolle. Efter Statscoupet den 2den December 1851 trak han sig fuldstændig tilbage til sin private Virksomhed, og der hængik en Række af Aar, i hvilke man ikke hørte tale om ham. Hos sine Colleger vandt han bestandig større Anerkjendelse, og i 1868 valgte Advocaterne i Paris ham til deres Formand (»bâtonnier«). Samme Aar traadte han for første Gang atter frem paa den politiske Skueplads. Der var efterhaanden indtraadt en betydelig Forandring baade i Frankrigs offentlige Mening og i Keiserdømmets Institutioner og Regeringssystem, og da der var al Grund til at vente yderligere politiske Reforme, hvorved Repræsentationen vilde vinde i Indflydelse og Betydning, besluttede mange af de gamle Oppositionspartiets Mænd, som enten af Mismod eller af Had til Keiserdømmet havde trukket sig tilbage til det private Liv, atter at tage Del i de offentlige Anliggender. Til disse Mænd hørte Grévy, og da der i 1868 skulde foretages et Omvalg i Juradepartementets anden Kreds, meldte han sig som Candidat. Hans Valg sattes igjennem trods alle de Hindringer, som det stødte paa, og ved de almindelige Valg til det lovgivende Corps i 1869 vandt han en glimrende Seir, idet der af 18,419 Stemmer faldt 15,952 Stemmer paa ham. I det lovgivende Corps tog Grévy atter Plads paa yderste Venstre; han var overbevist om, at enhver Udsoning imellem Keiserdømmet og det demokratiske Parti var en Umulighed, holdt paa systematisk Opposition til det Yderste og dannede som Fører et særegent yderste Venstre (det »lukkede Venstre«), da den nuværende Indenrigsminister Ernest Picard mente, at man ikke i alle Tilfælde skulde stille sig i et fjendtligt Forhold til Keiserdømmet eller holde sig afspærret fra dets liberale Tilhængere, og derfor stiftede et moderat Venstre (det »aabne Venstre«). I Debatterne tog Grévy ikke megen Del; men han vedblev til det Sidste at være yderste Venstres anerkjendte Fører og beklædte Forsædet i dets Klub. Da Striden om Prinds Leopolds Candidatur til den spanske Throne opstod, erklærede Grévy sig ikke alene bestemt mod Krigen, men stemte endogsaa imod de af Regeringen forlangte Subsidier, uagtet han i dette Punkt havde den offentlige Mening og endel af sine politiske Meningsfæller imod sig. Efterat han i Mødet den 15de Juli, da Ollivier og Hertugen af Gramont meddelte de franske Kamre, at Krigen med Preussen var besluttet, havde stemt med den ikke ubetydelige Minoritet, som forlangte, at alle Sagen vedrørende Actstykker skulde fremlægges, førend der blev truffet en Afgjorelse, saa han i det næste Møde sit Parti sammensmeltet til ti Stemmer, da han voterede imod den af Krigsminister Leboeuf forlangte overordentlige Bevilling paa 50 Millioner Francs. Han vilde motivere sit Votum, men Kammeret negtede at høre ham. Uagtet han gjentagne Gange forsikkrede, at det skulde blive hans første og sidste Ord om Krigen, overdøvedes han af Raabene: »Afslutning! Afslutning!«, og han saa sig

tilsidst nødsaget til at forlade Talerstolen, idet han udrød: »Det er altsaa paa den Maade, at De opfatte Discussionsfriheden!« Begejstringen for Krigen var umaadelig stor, baade i Kamrene og hos hele det franske Folk, og man vilde ingen Modsigelse taale. Næsten alle Blade i Paris angreb Grévy og hans ni Meningsfæller i de heftigste Udtryk, fordi de ved denne Afstemning, der var afgjørende med Hensyn til det lovgivende Corpses Stilling til Krigen, stemte imod den. Efter Fjendtlighedernes Udbrud gav imidlertid Grévy, ligesom hele Venstre, sit Samtykke til alle de Forslag, der gik ud paa at styrke Frankrigs Forsvarskraft imod den indtrængte Fjende.

Efter den betydningsfulde Stilling, som Grévy havde indtaget i det lovgivende Corps, skulde man have anset det for en Selvfølge, at der var blevet tilbudt ham Plads i den provisoriske Regering, der dannedes i Paris den 4de September f. A. som en Følge af Capitulationen i Sedan. Saavidt bekjendt var der imidlertid Ingen, der tænkte paa yderste Venstres Leder. Det var en Pariserrevolution, og kun Parisere fik Plads i Regeringen for det nationale Forsvar. Grévy stod da igjen som Tilskuer af Begivenhederne, indtil hele den Maade, hvorpaa Krigen blev ført, og alle de Vilkaarligheder, i hvilke Gambetta gjorde sig skyldig, bevægede ham til at træde offentlig op. Han sluttede sig til den nylig afdøde Bancel, Lanfrey og flere andre Republikanere, som ansaae Udsættelsen af en Nationalforsamlings Indkaldelse for en uforsvarlig Usurpation, og forlangte, at der skulde udskrives almindelige Valg. Hans Protest imod Fortsættelsen af Gambettas Dictatur var imidlertid ligesaa frugtesløs som hans Bestræbelser for at aabne Folkets Øine for, hvorledes den militaire Situation egentlig var. Hans Erklæring om, at Gambetta i sine Bulletiner systematisk bedrog det franske Folk, havde kun til Følge, at han blev Gjenstand for heftig Forfølgelse i Dictatorens Organer og beskyldtes for at være en Apostat, en Forræder imod Republikens Sag. Først da Alt styrtede sammen ved Paris' Overgivelse, saa Grévy sit Ønske om, at det franske Folk selv maatte blive Herre over sin Skjebne, gaae i Opfyldelse. Forholdene vare imidlertid nu ikke alene blevne langt sørgeligere i det Hele taget, men ogsaa langt ugunstigere for Demokratiet og Republikken, end om man havde bekvæmet sig til at følge hans Raad, førend Bismark paabød Afholdelsen af almindelige Valg. Grévy optraadte nu atter som Valgcandidat i sin Hjemstavns og underrettede Vælgerne herom i følgende korte Manifest, der udmærker sig ligesaa meget ved sin Ærlighed som ved sin jævne Stil: »Mine kjære Medborgere! Endelig ere I kaldede til at give Frankrig en Repræsentation. Aldrig vil et Valg finde Sted, aldrig vil en Nationalforsamling træde sammen under saa høitidelige Omstændigheder. Fordi man uden alvorlige Bevæggrunde har udsat Udøvelsen af Eders souveraine Ret, ere I nu ulykkelig stede — saa sandt er det, at alle Dictaturer ødelægge sig selv. For at kunne overtage den frygtelige Fuldmagt, som I staae i Begreb med at udstede, maa man være inderlig forvisset om, at man opfylder en stor Pligt. At slutte Fred med Fjenden eller at fortsætte denne Kamp og at give Frankrig en Forfatning, det er de store Op-gaver, som Nationalforsamlingen vil have at løse. Hvad Krigen angaaer, da vide de, som have seet den, hvad man skal dømme om den. Eders Repræsentanter ville bedre end alle andre være istand til at afsløre den Sandhed, som de officielle Meddelelser skjule. De ville erklære, at om Frankrig end under alle Omstændigheder maa værne om sin Ære, saa skal man paa den anden Side ikke ødelægge det fuldstændigt til ingen Nytte. Hvad Landets Forfatning angaaer, da behøver jeg ikke her at gjentage min Troesbekjendelse. Jeg har engang yttret, og jeg gjentager det her: Jeg var altid og er i dette Øieblik Republikaner, og jeg vil døe som Republikaner. I maae ikke vente, at jeg her skal svare paa et Blad, som jeg ikke gider nævne. Da I ere fuldkomment paa det Rene med, hvad man skal dømme om visse Personligheder, vilde I neppe tilgive mig, om jeg indlod mig i en for Eder og mig lige uværdig Discussion. Den Modtagelse, som min Candidatur har fundet uden et eneste forberedende Skridt eller Ord fra min Side, synes at fortrædige disse Mennesker ligesaa meget som min Foragt. Kort og godt altsaa: Republikken nu og altid, Fred paa enhver antagelig Maade med Forbehold af Opreisning — det er mit Program. Der- som en værdigere Candidat skulde blive bæret med Eders Stemmer, vil jeg ikke beklage mig derover.« En urokkelig Hengivenhed for og Tro paa Republikken er overhovedet Alfa og Omega i alle Ytringer af Grévys politiske Troesbekjendelse.

Den 20de Marts traadte Nationalforsamlingen atter sammen i Versailles under frygtelige Forhold, der ville give Grévy rig Leilighed til at vise, om

han forener den Charakterfasthed, som man almindelig tillægger ham, med den Upartiskhed, Humanitet og Dygtighed, hvorpaa han har afgivet mange Beviser, medens han ledede Forhandlingerne i Bordeaux, under hvilke de voldsomste Partilidenskaber ofte kom til Udbrud. Hans første Ord, da han indtog sit Sæde paa Forsamlingens nye Mødested, vare en Fordømmelse af Anarchiet i Paris og en ny Hylding af Republikken.

Galocheerne.

(Sluttet.)

Vi vare komne Jul forbi. Jeg havde i Ferien været hjemme paa Landet, men uden at more mig synderlig. Jeg havde savnet Noget, Livet i hendes Nærhed, og det blev mig klart, at jeg virkelig for Alvor maatte søge at vinde hende, vove Alt og vinde eller — tabe Alt.

Men det gaar nu engang ikke saa let med et Frieri i Praxis som i Theori. Jeg var aldrig rigtig vis paa, at hun udmærkede mig fremfor de andre. Undertiden syntes jeg det. Jeg saa hende for Exempel aldrig give sig saaledes hen i en Samtale med nogen anden, som i de, vi engang imellem førte sammen. Kun een gang dæmrede ligesom Visheden for et Øieblik i mig. Da jeg en Aften fra en Vinduesfordybning ubemærket stod og betragtede hende og Livet omkring hende, forekom det mig, at hun med Eet syntes træt af den evindelige Myggesummen, der var rundt om, blev taus, fraværende og lod Blikket glide Stuen rundt, som om hun søgte Noget; da det mødte mit, foer hun sammen, rødmen, syntes det mig i den usikre Belysning; men et Secund efter prøvede hun atter Echoet af sin Latter i Beilerskaren. I denne saa hun mig aldrig; jeg holdt mig borte fra den, og hun savnede mig aabenbart heller ikke der. Men paa Hjemtourene gik vi altid sammen, og undertiden var det maaskee lige saa meget hendes som min Skyld. »Jeg trænger til en fornuftig Samtale ovenpaa den megen Snak,« sagde hun, »og De er jo en fornuftig og sat ung Mand,« lagde hun til, »Gummigalocheerne ere mig Borgen derfor.«

Ak! jeg blev stadig ved at være uvis i min Sag. Tiden gik, Krisen maatte komme og det snart, følte jeg; jeg kunde ikke holde ud at gaae saaledes længe, men jeg frygtede bestandig for at hidkalde den. Nu indseer jeg, at der var en vis Sammenhæng mellem denne Frygt og Gummigalocheerne. — Endelig skete det da.

Det var en Aften for omtrent fjorten Dage siden, da vi som sædvanlig fulgtes ad til hendes Hjem. Det var ualmindelig glat den Aften; Sneknoldene laae halvsmedtede, og Stjernerne spillede sig i de store Vandpytter mellem dem. Jeg gled som sædvanlig paa Professorens Galoche; men ved den lange Øvelse havde jeg faaet en vis Færdighed i desuagtet at blive staaende. Hun klagede over Føret, og jeg benyttede øieblikkelig Leiligheden til at rose mine Galocheer, der lod mig have Mit paa det Tørre.

»Ja! nu skal De snart faae Lov til at slide Deres Galocheer med Helsen og i Fred,« sagde hun; »jeg idetmindste kommer til at opgive mine Omvendelsesforsøg.«

»Naa, De indseer altsaa det Unyttige deri?« svarede jeg.

»Aa! just ikke det — tvertimod maaskee — men jeg skal reise i Løbet af Ugen.«

»Reise? Min Gud! Jeg troede, at vi fik Lov til at beholde Dem idetmindste Vinteren over.«

»De vilde maaskee til Foraaret gjøre et nyt Forsøg paa at bryde Forholdet til Galocheerne for min Skyld? Men spar nu kun Deres fagre Liv; jeg reiser, og naar vi atter mødes, ere Galocheerne længst opslidte eller voxede saaledes sammen med Dem, at De faaer beholde dem.«

Jeg syntes, at der var lidt Alvor bag Spøgen, lidt Vemod; jeg vilde jo saa gjerne have, at der skulde være det. Jeg blev taus, og Samtalen gik istaa; thi jeg gik og tænkte paa, at nu maatte det skee, hvis det overhovedet skulde skee, og skee skulde det jo. Jeg begyndte, ved mig selv naturligviis, brød af, prøvede paany, brød af, og vi nærmede os mere og mere til hendes Hjem. Optagen af mine Tanker gled jeg atter og traadte ud midt i en Pyt, saa at Vandet stænkede op ad hende. »Uf! de ækle Galocheer! At De dog ikke idetmindste skaffer Dem et Par, som De kan gaae sikkert paa.« Ak! det var det Sidste, jeg hørte hende sige. Det var ikke nogen heldig Replik at svare paa med et Frieri, men: nu eller aldrig! tænkte jeg, og da jeg hørte mit Hjerte banke saa høit, at jeg næsten frygtede for, at hun ogsaa skulde høre det, begyndte jeg. — Jeg vil spare Dem for, hvad jeg sagde; jeg